

ผู้นำเชิงจิตวิญญาณแบบนางของ CHAN ซูจี Spiritual Leader “Aung San Suu Kyi”

นาวาอากาศเอกหญิง ดร.ชญาดา เข็มเพชร*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำของนางของ CHAN ซูจี โดยใช้ทฤษฎีผู้นำเชิงจิตวิญญาณเป็นทฤษฎีหลักในการอ้างอิง จากการสื่อผ่านภาพยนตร์เรื่อง The Lady 2) เพื่อแสดงความสำคัญของผู้นำเชิงจิตวิญญาณในการนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ทั้งวัจนาภาษาและอวัจนาภาษา ผ่านการสื่อความหมายในรูปแบบของการพูด การเขียน การปฏิบัติ พฤติกรรมและอักษรพิริยาต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า

1) นางของ CHAN ซูจี มีคุณลักษณะผู้นำตามทฤษฎีผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) การมุ่งประযุชน์เพื่อผู้อื่น ประกอบด้วย (1) การให้อภัย (2) ความเมตตา (3) การยึดหลักความถูกต้องดีงาม (4) ความเห็นอกเห็นใจ/ความกรุณา (5) ความซื่อสัตย์สุจริต (6) ความอดทนอดกลั้น (7) ความกล้าหาญ (8) ความน่าเชื่อถือน่าไว้ใจ และ (9) ความนอบน้อม และ 3) การสร้างความหวังความศรัทธาให้กับผู้ตาม

2) คุณลักษณะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของนางของ CHAN ซูจี เป็นส่วนสำคัญในการนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นั่นคือการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

คำสำคัญ : ผู้นำ, ต้นแบบ, จิตวิญญาณ, ของ CHAN ซูจี

* นายทหารปฏิบัติการประจำกองบัญชาการ กองทัพไทย

Abstract

The objectives of this article are: 1) to study the leadership of Aung San Suu Kyi using Spiritual Leadership Theory through film “The Lady” 2) to demonstrate how a spiritual leader achieve her/his goals. The data were analyzed by using textual analysis of both verbal and non-verbal communication. The findings are as follow :

- 1) The spiritual side of leadership qualities shown by Aung San Suu Kyi include: 1.Vision 2.Altruistic love associated with forgiveness, kindness, integrity, empathy/compassion, honesty, patience, courage, trust, loyalty and humility, and 3) The ability to bring hope and faith to her followers.
- 2) Aung San Suu Kyi is an example of a spiritual leader who has successfully led her organization to achieve its goals, i.e. the struggles for democracy in the Republic of the Union of Myanmar.

1. บทนำ

นางออง ซาน ซูจี เกิดเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2488 เป็นบุตรสาวคนสุดท้องของนายพอล ออง ซาน และนางดอว์จินจี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาปรัชญา การเมือง และเศรษฐศาสตร์ที่ St.Hugh's College, University of Oxford ประเทศอังกฤษ และระดับปริญญาเอกที่ School of Oriental and African Studies (SOAS), University of London ประเทศอังกฤษ สมรสกับ ศ.ดร. ไม่เคิล อริส ชาวอังกฤษ และเป็นแม่ของลูก ๑ ที่น่ารักสองคน คืออเล็ก ซานเดอร์และคิม

นางออง ซาน ซูจี ได้ชื่อว่าเป็นสตรีที่เป็นเสมือนตัวแทนผู้นำแห่งจิตวิญญาณของเสรีชน² จากการเป็นผู้นำในการเรียกร้องประชาธิปไตยท่ามกลางสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรงและยาวนานของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และเป็นเจ้าของรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพเมื่อปี พ.ศ. 2534³ นางออง ซาน ซูจี เป็นผู้ที่เลื่อมใสในพุทธศาสนาและเน้นย้ำอุปสมោ

² จาวยิ่งไป, ประวัติ ของ ซาน ซูจี กับ 12 เรื่องน่ารู้ของดอกไม้เหล็กแห่งเมียนมา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://hilight.kapook.com/view/129056> [8 มกราคม 2559].

³ Aung San Suu Kyi, The 1991 Nobel Peace Prize Laureate Nobel Lecture (Oslo, June 16, 2012) [online]. From: <http://nobelpeaceprize.org/en>. [15 January 2016].

เวลาที่แสดงความเห็นทางการเมืองว่า สำหรับเรือนักการต่อสู้กับระบบที่อยู่ติดกับการเอาชนะ กิเลสตั้นหาเป็นเรื่องเดียวกัน เธอเคยให้สัมภาษณ์ว่าเหตุผลที่เรอมักจะเน้นย้ำประเด็นที่เกี่ยวกับ พุทธศาสนาอยู่เสมอเวลาที่ปราศรัยคือ “การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับผู้คน และคุณไม่อาจแยกผู้คน ออกจากคุณค่าทางจิตวิญญาณของพวกเขาได้”⁴ เรอมองว่าการเคลื่อนไหวและการเรียกร้องเพื่อ ประชาธิปไตยของเธอ คือการเข้าไปมีส่วนร่วมกับสังคมในเชิงจิตวิญญาณ⁵ หรืออาจเรียกว่าเป็นการ ปฏิวัติของจิตวิญญาณ (Revolution of Spirit)⁶ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศให้เธอเป็น “สัญลักษณ์แห่งการต่อต้านการกดขี่โดยสันติ” เมื่อวัน ที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2545 และเรื่องราวส่วนหนึ่งในชีวิตที่มีความผกผันหลังจากกลับสู่แผ่นดินบ้าน เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2531 ของนางออง ซาน ซูจี ได้ถูกนำมาสร้างและนำเสนอผ่านทางภาพยนตร์ เรื่อง “The Lady”

การนำเสนอทวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของนางออง ซาน ซูจี จากภาพยนตร์ เรื่อง “The Lady” เกิดขึ้นบนแนวคิดว่าภาพยนตร์คือเอกสารที่มีคุณค่าชนิดหนึ่งเสมือนงานประพันธ์ ประเทอื่น มีความแตกต่างเพียงกลวิธีในการนำเสนอ ข้อดีของภาพยนตร์คือมีความน่าสนใจใน การติดตามและสามารถสะท้อนผ่านการสื่อความหมายในรูปของเนื้อความ (Text) ทั้งรัจนาภาษา และอวจนาภาษา⁷ สามารถวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อความ (Textual Analysis) ตามระเบียบ วิธีวิจัย ส่วนข้อเสียคืออาจมีข้อจำกัดด้านข้อมูลในการวิเคราะห์ และห่วงเวลาที่ปราภูณ์ในภาพยนตร์ อาจไม่ทันสมัย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมบางส่วนเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อนำเสนอผลการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ในการแสดงคุณลักษณะผู้นำเชิงจิตวิญญาณของนางออง ซาน ซูจี และแสดงถึงความสำคัญของ ผู้นำเชิงจิตวิญญาณในการนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

⁴Aung San Suu Kyi and Alan Clements, *The Voice of Hope*, (New York: SevenStories, 1997), p. 39.

⁵Laura Kittel, “Healing heart and mind: the pursuit of human rights in Engaged Buddhism as exemplified by Aung San Suu Kyi and the Dalai Lama,” *The International Journal of Human Rights*, 15:6 (2011): 916.

⁶Stephen McCarthy, “The Buddhist Political Rhetoric of Aung San Suu Kyi” *Contemporary Buddhism*, Vol. 5 No. 2, (2004): 73.

⁷องอาจ สิงห์ลำพอง, “การอภิปรายความการสื่อสารทางการเมืองจากภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง ตำนาน สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”, วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต, ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2556) : 15-18.

ภาพที่ 1 ภาพนางอองซาน ซูจี

2. เรื่องย่อภาพยนตร์ The Lady

The Lady เป็นภาพยนตร์เรื่องแรกที่นำเสนอด้วยรูปภาพชีวิตของนางออง ซาน ซูจี สูญเสียตาของชาวโลก ถึงแม้ว่าเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นมุมที่เสนอเรื่องราวความรัก ความเสียสละ ของเธอและครอบครัวมากกว่าการต่อสู้ทางการเมือง แต่ภาพยนตร์เรื่อง The Lady ก็สามารถสื่อให้เห็นความเป็นผู้นำเชิงจิตวิญญาณของ นางออง ซาน ซูจี ได้อย่างสมบูรณ์ “คุณไม่เข้าไปบุ่มกับการเมือง แต่การเมืองจะเข้ามายุ่งกับคุณ... You may not think about politics but politics thinks about you.”⁸ คำพูดนี้นางออง ซาน ซูจี พูดกับทหารคนหนึ่งที่ฝ่ายมารยาธรรมะหัวงวนถูกกักบริเวณภายในบ้านพักส่วนตัว และดูเหมือนจะเป็นการสะท้อนถึงชีวิตของเธอได้เป็นอย่างดี

จากเปิดภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพอันงดงามครั้งแรกก่อนของสารานุรักษ์แห่งสหภาพเมียนมา และภาพการแสดงออกซึ่งความรักความผูกพันระหว่างบิดาและบุตรสาวนั้นคือนายพลอู องซาน และนางออง ซาน ซูจีในวัยเด็ก ต่อด้วยจากสะเทือนอารมณ์ผู้ชุม นั่นคือการสังหารนายพลอู องซาน อย่างอุกอาจกลางเมืองย่างกุ้ง หลังจากนั้นภาพยนตร์ได้กลับไปนำเสนอเรื่องราวชีวิตอันสุขสงบ ของนางออง ซาน ซูจีที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวในประเทศอังกฤษ โดยไม่มีท่าทีที่ส่อให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางการเมืองในสารานุรักษ์แห่งสหภาพพม่า จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2531 เหตุการณ์ในชีวิตของเธอได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง เมื่อเธอเดินทางกลับมายังบ้านเกิด...

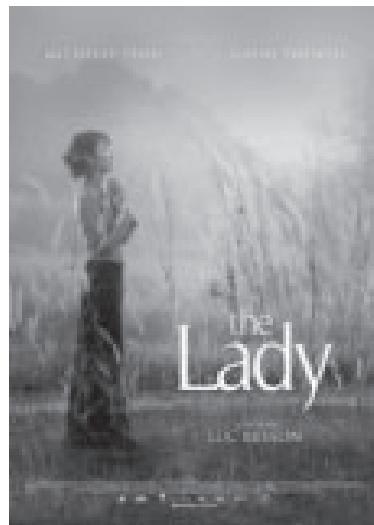
สารานุรักษ์แห่งสหภาพเมียนมา

การกลับเข้ามายังบ้านเกิดในสารานุรักษ์แห่งสหภาพเมียนมาของนางออง ซาน ซูจี มีจุดประสงค์เพื่อมาดูแลแม่ของเธอที่ป่วยหนัก แต่ด้วยสถานการณ์เป็นบุตรสาวของนายพลอู องซาน ทำให้เธอถูกจับตามองจากรัฐบาลทหารพม่า และประกอบกับประชาชนชาวเมียนมาเองเกิดความหวังและ

⁸ เป็นคำพูดของนายพลอู องซาน บิดาของนางออง ซาน ซูจี.

ขอร้องให้นางօօ -chan Շուշի มาเป็นผู้นำกลุ่มในการต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตย การกดดัน ทั้งจากฝ่ายประชาชนและฝ่ายรัฐบาลทหาร ประกอบกับภาพอันโหดร้ายที่รัฐบาลทหารกระทำต่อ นักศึกษาและประชาชนชาวเมียนมาที่เรอประสบด้วยสายตาตนเอง ส่งผลให้นางօօ -chan Շուշิ ไม่อาจหลีกเลี่ยงการตอบกลับเป็นผู้นำการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในที่สุด

สิ่งที่ The Lady นำเสนอ คือความรู้สึกของนางօօ -chan Շուշิ และความสำคัญของสถาบัน ครอบครัว การแสดงออกซึ่งความรัก ความเข้าใจ การให้กำลังใจ ตลอดจนการดูแลซึ่งกันและกัน หลังจากภาพนั้น ผู้ชมจะรู้สึกซาบซึ้งและเข้าใจถึงเบื้องหลังความสำเร็จของผู้นำเชิง จิตวิญญาณระดับโลกอย่างนางօօ -chan Շուշิ ซึ่งนอกจากคุณลักษณะความเป็นผู้นำในตัวเรอเอง แล้ว สิ่งที่สำคัญอย่างมากสำหรับผู้นำสตรีท่านนี้คือคุณวิสัยและครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือสนับสนุนมาโดยตลอดแม้กระทั่งในห้วงสุดท้ายของชีวิต และทำให้เราทราบว่าการเรียกร้องประชาธิปไตยของเมียนมานั้นต้องอาศัยความเสียสละมากมายเพียงใด ทั้งจากตัวผู้นำเอง คือ นางօօ -chan Շուշิ ครอบครัว สถาบันทางศาสนา ตลอดจนผู้ตามอันหมายถึงประชาชนชาวเมียนมา ทั้งปวง

ภาพที่ 2 ใบปิดภาพนั้น เรื่อง The Lady

3. คุณลักษณะของ -chan Շուշิ ตามทฤษฎีผู้นำเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Leader Theory) จากภาพนั้น เรื่อง The Lady

ผู้นำเชิงจิตวิญญาณเป็นผู้นำที่มีลักษณะเด่นเรื่องค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรม สามารถกระตุ้นแรงขับเคลื่อนภายใน (Intrinsic Motivation) ของผู้ตาม ส่งผลให้ทั้งผู้นำและ ผู้ตามมีจิตวิญญาณร่วมกันในการสร้างคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และสร้างความผูกพันในการ

มุ่งสู่เป้าหมายร่วมกัน คุณลักษณะของผู้นำเชิงจิตวิญญาณ (Qualities of Spiritual Leadership)⁹ 3 คุณลักษณะหลัก ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ ประกอบด้วย การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สำคัญ การวิเคราะห์เป้าหมายและกำหนดวิธีการมุ่งไปให้ถึง การสะท้อนถึงความมุ่งมั่นและการสร้างมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศ 2) การมุ่งประโภชน์เพื่อผู้อื่น (Altruistic Love) ประกอบด้วย การให้อภัย ความเมตตา การยึดหลักความถูกต้องดีงาม ความเห็นอกเห็นใจ/ความกรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทนอดกลั้น ความกล้าหาญ ความน่าเชื่อถือน่าวางใจ และความอนบัน沫 และ 3) การสร้างความหวัง/ความศรัทธาให้กับผู้ตาม (Hope/Faith) ประกอบด้วย ความอดทน ความมุ่งมั่น การทำในสิ่งที่ต้องทำ ความยึดหยุ่น และการบรรลุเป้าหมาย นางօอง ชาณ ชูจี ได้แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่มีอยู่ตามองค์ประกอบดังกล่าว จากภาพนตร์ เรื่อง The Lady ได้ดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

ภาพนตร์เรื่อง The Lady แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของนางօอง ชาณ ชูจี ผ่านการใช้ศิลปะของการพูดจุงใจในหลายฉบับ เช่น ในจากที่นาของ ชาณ ชูจี ปราศรัยกับผู้สนับสนุน หลังจากที่ตัดสินใจเข้าร่วมการเรียกร้องประชาธิปไตย ณ บริเวณลานไกลักษณ์เจดีย์เวดาของ ซึ่งเป็นจุดสำคัญ แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำเชิงจิตวิญญาณของนางօอง ชาณ ชูจีอย่างเด่นชัด จากผู้หญิงที่ไม่เคยปราศรัยและไม่เคยมีบทบาททางการเมือง มีวัฒนธรรมและกังวลในการพูดต่อหน้า ประชาชนนับล้านที่รอฟังการปราศรัย แต่เรอกีผ่านการทดสอบนั้นด้วยการเริ่มต้นกล่าวว่า

“ที่พากเรามาร่วมตัวกัน ณ ที่นี่ ก็เพื่อแสดงให้โลกเข้าใจถึงเจตนาของประชาชน เพื่อแสดง ให้เห็นว่าประเทศชาติเรามีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะมีการปกครองในระบบ ประชาธิปไตย...”¹⁰

คำพูดนี้ของนางօอง ชาณ ชูจี แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สำคัญ (Broad appeal to key stakeholders) นั่นก็คือประชาชนชาวเมียนมาที่มีความต้องการ ระบอบประชาธิปไตย การสื่อสารนี้ได้ผลและเปี่ยมไปด้วยพลังที่สามารถสัมผัสได้ทั้งจากน้ำเสียง และอักษรภาษาที่แสดงถึงความมุ่งมั่น และในช่วงท้ายนาของ ชาณ ชูจี ได้กล่าวคำพูดที่เป็นการ สะท้อนถึงความมุ่งมั่น (Reflects high ideals) และการสร้างมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศ (Establishes a standard of excellence) ตลอดจนเป็นการวิเคราะห์เป้าหมายและวิธีการ มุ่งไปให้ถึง (Defines the destination and journey) ได้อย่างชัดเจน ความว่า

⁹ Louis W. Fry & Laura L. Matherly, “Spiritual Leadership and Organizational Performance: An Exploratory Study”, (Central Texas: Tarleton State University, 2003), p.2 (Mimeoographed).

¹⁰ The Lady นาทีที่ 0: 36: 24.

“พ่อของดิฉันทำงานและเลี้ยงลูกอย่างที่ท่านมี จุดมุ่งหมายเพื่อจะสร้างความเจริญให้กับการเมืองพม่า และสิ่งสุดท้ายที่พ่อมอบให้คือการสะสมชิพเพื่อชาติ ดังนั้น ดิฉันในฐานะลูกสาวของพ่อจึงมิอาจทำเป็นนิ่งเฉยหนดูต่อไปได้อีกต่อเลยๆเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น... เป้าหมายที่เราบรรลุนาอยู่เบื้องหน้าเราแล้ว เราทุกคนจึงขอประกาศเรียกร้องให้มีการจัดการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้... และเราจะรวมกันเป็นหนึ่งเดินไปสู่จุดหมายด้วยกัน”¹¹

3.2 การมุ่งประโภชน์เพื่อผู้อื่น (Altruistic Love)

การมุ่งประโภชน์เพื่อผู้อื่นอันเป็นคุณสมบัติที่แสดงถึงความไม่เห็นแก่ตัวตามทฤษฎีผู้นำเชิงจิตวิญญาณนั้น ผู้เขียนขอถกตัวอย่างคุณลักษณะดังกล่าวของนางของ -chan ชูจิ พอสังเขปดังนี้

1) การให้อภัย (Forgiveness) และ ความเมตตา (Kindness)

ภาพยนตร์เรื่องนี้มีฉากที่แสดงให้เห็นถึงความเมตตาและการให้อภัยของ นางของ -chan ชูจิ ที่มีต่อทหารชั้นผู้น้อยที่มาเฝ่าเรอในช่วงที่ถูกกับบริเวณในบ้านของตัวเองด้วยท่าที่ไม่เป็นมิตรและชุ่มชู่คุกคาม โดยที่ในจำนวนทหารที่ผลัดเปลี่ยนกันมาเฝ่านั้นมีอยู่หนึ่งคนที่ภาพยนตร์สื่อให้เห็นถึงความเมตตาของเรอ ทหารผู้นี้ในจากแรกๆมีท่าที่ไม่เป็นมิตรและไม่รู้จักแม้กระทั้งคำว่า “ดอนตรี” เมื่อได้ยินเสียงเปียโนจากการเล่นของนางของ -chan ชูจิ เป็นครั้งแรกในชีวิต และเป็นผู้ที่ไม่ยอมให้เรอพับผู้สนับสนุนที่หน้าบ้านในวันประกาศผลการเลือกตั้งทั่วประเทศที่พรม NLD ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น แต่นางของ -chan ชูจิไม่ถือโกรธแต่กลับให้อภัยและแสดงความเมตตาด้วยการสอนให้ทหารผู้นี้เข้าใจคำวัญและคำพูดให้กำลังใจต่าง ๆ ที่เรอเขียนไว้เตือนใจในบ้านพัก ความหมายที่สื่อคือการให้อภัยทหารชั้นผู้น้อยที่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชานั่นเอง

ภาพที่ 3 ทหารพม่ากับครั้งแรกที่ได้ยินเสียงเปียโน¹²

¹¹ The Lady นาทีที่ 0: 37: 54.

¹² The Lady นาทีที่ 1: 22: 07.

2) การยึดหลักความถูกต้องดีงาม (Integrity)

นับแต่วันแรกที่เหยียบแผ่นดินแม่ของนางของ -chan ชูจี ข้อความ “Love The Mother Land” หรือ “รักแผ่นดินแม่” ที่เรอเห็นบนอาคารด้านหน้าโรงพยาบาลเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ตระหนักว่าเธอควรจะทำอะไรให้กับบ้านเกิดเมืองนอนของตัวเอง การปกคล้องโดยเด็ดขาดที่ทางทหารอย่างยาวนาน ส่งผลให้สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมารอยู่ในสภาพที่ล้าหลังเป็นอย่างมาก ในจากที่นางดอว์ชินจี มาดาของนางของ -chan ชูจี ถึงแก่นิจกรรม พิธีศพของนางดอว์ชินจีทำให้เกิดภาพประชาชนชาวเมียนมาจำนวนมากกว่าหนึ่งแสนคนได้ออกจากบ้านเรือนไปร่วมแสดงความอาลัยในพิธี ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้รับความสละด้วยและถูกขัดขวางทุกวิถีทางจากรัฐบาลทหารพม่า ปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความรักความผูกพัน และการให้ความสำคัญของประชาชนชาวเมียนมา ที่มีต่อครอบครัวของนางของ -chan ชูจี บ่งบอกถึงความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของนางของ -chan ชูจี อย่างแท้จริง ส่งผลให้ผู้นำรัฐบาลทหารพม่าในขณะนั้นเกิดความหวั่นวิตกและตัดสินใจส่งนายพลท่านหนึ่งเป็นผู้แทนไปเจรจาให้นางของ -chan ชูจี กลับประเทศอังกฤษ แต่นางของ -chan ชูจี กลับปฏิเสธและกล่าวว่า “ตราชาก็ต้องมีชีวิต หน้าที่ของดิฉันยังคงมีอยู่ในเมียนมาและจะลงแข่งขันในการเลือกตั้งครั้งนี้”¹³ และกล่าวทิ้งท้ายว่า “เมื่อกลับไปแล้ว รบกวนท่านนายพลช่วยจัดการเลือกตั้งให้เร็วที่สุด”¹⁴ คำพูดนี้แสดงให้เห็นถึงการยึดหลักความถูกต้องและหน้าที่ที่มีต่อประเทศชาติ ทั้ง ๆ ที่นายพลผู้มาเจรจาพยายามห่วนล้อมและยกจุดอ่อนของเรอ คือการทำหน้าที่ของแม่ในการดูแลบุตรชายวัยรุ่นมากล่าวโน้มน้าว แต่เรอเก็บยืนหยัดมั่นคงในเจตนาرمณ์เดิมในการเดินหน้าเป็นผู้นำระบอบประชาธิปไตยมาสู่ประเทศ

ช่วงท้ายของภาพยนตร์ ศ.ดร.ไมเคิล อริส สามีของนางของ -chan ชูจี ล้มป่วยด้วยโรคมะเร็ง ในขณะนั้นเขาพำนักอยู่ในบ้านที่ประเทศอังกฤษเพียงลำพัง เข้าพยาบาลขอวิชาในการเดินทางเข้าสู่เมียนมาเพื่อมาอยู่กับภรรยา รัฐบาลทหารพม่ากลับใช้โอกาสในการกดดันนางของ -chan ชูจี ด้วยการไม่ยอมออกวิชาให้ แต่ยืนข้อเสนอให้เรอเดินทางออกประเทศเพื่อไปเยี่ยมสามีที่ประเทศอังกฤษแทน โดยยืนข้อเสนอว่า “แน่นอนว่าภรรยาคงอยากอยู่เคียงข้างสามีที่เจ็บป่วย ผມเสนอให้คุณกลับบ้านทันที คุณมีอิสระที่จะเลือก จะเลือกสามีและลูก ๆ หรือประเทศชาติ”¹⁵ ห่วงเวลาหนึ่นนางของ -chan ชูจีต้องตกลอยู่ในสภาพที่ยากลำบากอย่างยิ่งในการตัดสินใจระหว่างการไปเยี่ยมสามีที่ป่วยหนักที่ประเทศอังกฤษ ซึ่งแเน่นอนว่าหลังจากนั้นคงไม่มีโอกาสกลับเข้ามายังเมียนมาได้อีก กับหน้าที่รับผิดชอบต่อความหวังของคนทั้งชาติที่ฝากไว้กับเรอในการเรียกร้องระบอบประชาธิปไตย ในที่สุดนางของ -chan ชูจี เลือกที่จะอยู่ในเมียนมาต่อไปด้วยความเสียสละ

¹³ The Lady นาทีที่ 0: 52: 40.

¹⁴ The Lady นาทีที่ 0: 52: 58.

¹⁵ The Lady นาทีที่ 1: 58: 41.

และความเห็นพ้องต้องกันกับสามีของเรอว่า หากเรอกลับประเทศไทยเท่ากับว่าชีวิตและการเสียสละที่ผ่านมาทั้งของเรอ ของครอบครัวและของประชาชนชาวเมียนมาทั้งมวลที่สูญเสียไปต้องเสียเปล่า เธอจำต้องเลือกประเทศไทย ทั้ง ๆ ที่มีความเครียดใจอย่างที่สุด ศ.ดร.ไมเคิล อริส ถึงแก่อนิจกรรมในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งในวันนั้นเป็นวันครบรอบวันเกิดปีที่ 53 ของเขาอดี ฉานนี้ผู้ซึ่งจะรู้สึกสะเทือนใจและรับรู้ได้ถึงความโศกเศร้าเสียใจอย่างถึงที่สุดของนางของ ฉาน ซูจี ในการที่สามีอันเป็นที่รักต้องจากไปก่อนวัยอันควร โดยเธอไม่มีโอกาสแม้แต่จะได้อยู่เคียงข้าง¹⁶

3) ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy/compassion)

ช่วงแรกของภาคยนตร์ระหว่างการเผาให้มารดาในโรงพยาบาล นางของ ฉาน ซูจี ได้เห็นภาพเหตุการณ์ความรุนแรงที่รัฐบาลในขณะนั้นกระทำต่อนักศึกษาและประชาชนต่อหน้าต่อตาของเรอ ด้วยการบุกเข้ามายในโรงพยาบาลที่มารดาของเรอรักษาตัวอยู่ ภาคยนตร์แสดงให้เห็นภาพความโหดร้ายด้วยการยิงผู้บริสุทธิ์ นักศึกษา หรือยิงแม้แต่แพทย์ที่พยายามเข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ฉานนี้มีเซลล์ ໂhey ผู้แสดงเป็นนางของ ฉาน ซูจี สามารถถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกผ่านสีหน้า ท่าทางได้อย่างยอดเยี่ยม

ภาพที่ 4 ผู้ได้รับบาดเจ็บจากการเรียกร้องประชาธิปไตยด้านหน้าโรงพยาบาล¹⁷

สิ่งที่สะท้านสะเทือนความรู้สึกของเรออย่างมากคือ การที่กลุ่มผู้เรียกร้องประชาธิปไตย ด้านหน้าโรงพยาบาลถือภาพของนายพล องชาน ไว้ในมือ ประดุจเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นพลังให้พวกเขา

¹⁶ The Lady นาทีที่ 2: 04: 25.

¹⁷ The Lady นาทีที่ 0: 18: 24.

ภาพที่ 5 ผู้เรียกร้องประชาธิปไตยถือภาพนายพลอุ وان ชาน¹⁸

4) ความอดทนอดกลั้น (Patience)

นับจากนางของ ชาน ชูจี ประการตัวเป็นเลขาธิการพรรคสันนิบาตแห่งชาติ เพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy: NLD) และพรรครักได้ออกແลงการณ์ ฉบับแรก สถานการณ์ทางการเมืองในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สถานการณ์ก็มี การเปลี่ยนแปลงและส่อไปในทางที่รุนแรงมากขึ้นตามลำดับ นายพลเนวินมีความไม่พอใจ นางของ ชาน ชูจี อย่างมาก และได้ออกคำสั่งให้นายพลส่งริวนไป “จัดการ” โดยการส่งกำลัง ทหารพร้อมอาวุธครบมือบุกบ้านของนางของ ชาน ชูจี เพื่อแจ้งการยกเลิกวิชาชีพของ ศ.ดร.ไม่เคิล อริส และบังคับให้เขากลับประเทศอังกฤษภายในคืนนั้น ช่วงเวลาอันวิกฤตขณะนั้น คนในพรรครัก ที่อยู่ในบ้านของเรอต่างพากันซัก Agoth ปืนเพื่อเตรียมต่อสู้ แต่นางของ ชาน ชูจีได้ห้ามไว้และ กล่าวว่า “เราต้องอดทน เราจะไม่ใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะกรณีใด ๆ”¹⁹ ทำให้ไม่เกิดเหตุการณ์รุนแรง และศ.ดร.ไม่เคิล อริส จำต้องเดินทางกลับประเทศอังกฤษ

รัฐบาลทหารเมียนมาในขณะนั้นใช้ทุกวิธีในการบีบให้นางของ ชาน ชูจี ล้มเลิกความตั้งใจ ในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย เรอต้องใช้ความเข้มแข็งและความอดทนอดกลั้นอย่างมากโดยเฉพาะ เวลาการหาเสียงก่อนการเลือกตั้ง ด้วยสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีชนกลุ่มน้อยอยู่หลายเผ่า และอาศัยอยู่ในถิ่นที่ทุรกันดาร ในการไปหาเสียงกับชนกลุ่มน้อยเหล่านั้นต้องเดินทางขึ้นเขา อย่างยากลำบาก นางของ ชาน ชูจีต้องใช้กำลังกายและกำลังใจอย่างมาก จนกระทั่งแม้แต่เวลาที่ นารดาถึงแก่กรรม เธอก็ไม่มีโอกาสได้อยู่กับมารดาในวาระสุดท้ายของชีวิต²⁰

¹⁸ The Lady นาทีที่ 0: 18: 54.

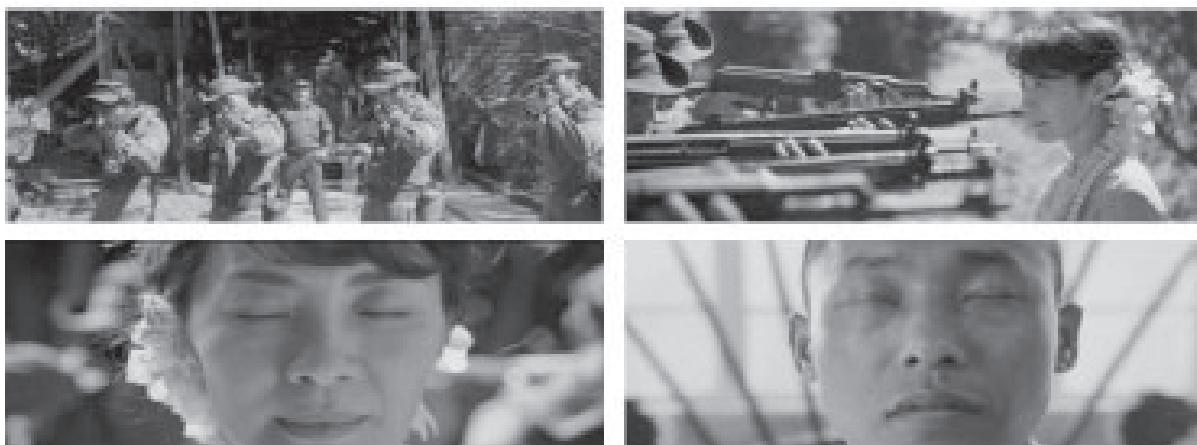
¹⁹ The Lady นาทีที่ 0: 44: 48.

²⁰ The Lady นาทีที่ 0: 51: 00.

ภาพที่ 6 นางออง CHAN ชูจี กับการเดินทางไปพบร่องกลุ่มน้อยต่างๆ²¹

5) ความกล้าหาญ (Courage)

ภาพที่ 7 วินาทีแห่งความเป็นความตายของนางออง ชาน ชีจีและนายพลอย องชาน²³

²¹ The Lady นาที 0: 46: 47.

²² The Lady นาทีที่ 0: 54: 50 - 0: 55: 47.

²³ The Lady นาทีที่ 0: 55: 48 - 0: 55: 49.

ความกล้าหาญของนางօօ ชาน ဗျို เป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับจากคนทั่วโลก เห็นได้จากการที่คณะกรรมการโนเบลแห่งประเทศไทยร่วมประกาศเชื่อมของเรอเป็นผู้ได้รับรางวัล โนเบลสาขาสันติภาพ เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 ซึ่งในขณะนั้นเรอยังถูกกักบริเวณอยู่ ภายในบ้านพักของตัวเองอย่างโดดเดี่ยว ถูกตัดขาดจากครอบครัวและโลกภายนอกเป็นปีที่สาม ท่ามกลางบรรยากาศที่ไม่เป็นมิตร ถูกคุกคาม และอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ทุกเมื่อ ดังจะเห็นได้จากคำถellungของ ศ.ดร.ไมเคิล อริส ที่กล่าวต่อผู้สื่อข่าวจำนวนมากภายหลังการประกาศ รางวัลโนเบลในปีนั้นว่า

“ความสุขและความภูมิใจที่ผมและลูก ๆ มีในวันนี้ ถูกบันทอนด้วยความเคร้าที่มีอยู่ อย่างต่อเนื่อง ผมไม่แน่ใจว่าเคยมีการมอบรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพให้กับคนที่อยู่ในสถานการณ์โดดเดี่ยวเช่นนี้มาก่อนหรือไม่ รางวัลนี้ถูกมอบให้กับผู้หญิงที่อยู่ในสถานการณ์ เช่นนั้น...ผมได้แต่หวังว่าสถานการณ์จะผ่อนคลายลง เมื่อมีคนยอมรับและซาบซึ้ง ในความกล้าหาญของเธอ²⁴

3.3 การสร้างความหวัง/ความศรัทธาให้กับผู้ตาม (Hope/Faith)

การสร้างความหวัง/ความศรัทธาให้กับผู้ตาม (Hope/Faith) ของผู้นำเชิง จิตวิญญาณ ประกอบด้วย ความอดทน ความมุ่งมั่น การทำในสิ่งที่ต้องทำ ความยึดหยุ่น และ การบรรลุเป้าหมาย คุณลักษณะข้อนี้ของนางօօ ชาน ဗျို ถูกก้าวกระหว่างภาวะผู้นำที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติโดยกำเนิด (Born to be a Leader) หรือทฤษฎี Trait Theories ด้วยความเป็น ลูกสาวของนายพล օօ ชาน ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวีรบุรุษอิสรภาพของประเทศไทย ในการเป็นผู้นำการต่อสู้กับประเทศไทย ปั้นและสร้างอาณาจักรจนได้รับอิสรภาพเป็นรัฐเอกราช หรือเป็นเป้าหมายที่ผู้นำเชิงจิตวิญญาณ

อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะของผู้นำเชิงจิตวิญญาณของ นางօօ ชาน ဗျို มีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีความหวัง ความศรัทธาของประชาชน ชาวเมียนมา เป็นการจุดประกายที่สำคัญ ดังจะเห็นได้จากคำพูดของอาจารย์มหาวิทยาลัยย่างกุ้งที่ รวมตัวกันมาพบเรอที่บ้านหลังจากนายพล เนวิน ลาออกจากตำแหน่งประธานกรรมการ สังคมนิยมพม่า (The Burma Socialist Programme Party-BSPP) ที่ยึดอำนาจการปกครอง ประเทศไทยมามานานกว่า 30 ปี ว่า

²⁴ The Lady นาทีที่ 1: 31: 54.

คำพูดนี้แสดงให้เห็นถึงความหวังและความศรัทธาที่นักวิชาการเหล่านี้มีต่อนางօง -chan ซึ่งตกลอดจนการให้ความสำคัญของผู้นำเชิงจิตวิญญาณในการนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายครั้งแรกที่ได้รับการทابตามเรอตออบปฏิเสธ แต่ในที่สุดด้วยคุณลักษณะของ “การทำในสิ่งที่ต้องทำ” ของผู้นำเชิงจิตวิญญาณ ทำให้นางօง -chan ซึ่งมีจิตวิญญาณดีและไม่เคยมีความคิดว่าจะต้องมาเป็นผู้นำทางการเมืองจำต้องตอบรับ และต้องขึ้นเวทีปราศรัยครั้งแรกต่อหน้าประชาชนชาวเมียนมานับล้านที่ทราบข่าวการมาของเรอตออบด้วยการกระจายข่าวแบบบอกรากก์ต่อปาก อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาที่มีต่อเรอตออบอย่างเด่นชัด ดังแสดงในภาพที่ 8

ภาพที่ 8 นางօօง չານ չුෂ් පරාසරියකර්รු රෙගත්ම මග්ල ප්‍රජාණ ප්‍රශන් නුතු²⁶

การปราศรัยครั้งนี้ ได้สร้างความหวั่นไหวให้กับผู้นำรัฐบาลทหารเมียนมาเป็นอย่างมาก นายพลเนวินได้แสดงออกถึงความกังวลต่อท่าทีของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่าทีของสื่อต่างประเทศ และแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำเชิงจิตวิญญาณของนางของ ชาน ဗျို อย่างชัดเจน โดยผู้สื่อข่าวต่างประเทศได้รายงานสัดถวายหลังการปราศรัยของเธอว่า “นางของ ชาน ဗျိုบุตรสาวของนายพลของชาน จากแม่บ้านชาว Oxford ที่มีบุตรชายสองคน บัดนี้ได้กลับเป็น ความหวังใหม่ ในอนาคตอันสดใสรของพม่าไปแล้ว...”²⁷

สำหรับคุณลักษณะในด้านความอดทน ความมุ่งมั่น การทำในสิ่งที่ต้องทำ ความยึดหยุ่น และการบรรลุเป้าหมายของนางของ -chan ชูจี แสดงผ่านบทบาทการแสดงในภาพยนตร์ให้เห็นอีก หลายตอน ดังเช่นในส่วนที่มีได้แสดงต่อสาธารณะแต่เป็นการสื่อสารทางจดหมายถึงสามีหลังจาก

²⁵ The Lady นาทีที่ 0: 30: 08.

²⁶ The Lady นาทีที่ 0: 35: 32.

²⁷ The Lady นางที่ ๐: ๓๙: ๒๔.

นับตั้งแต่เรอประกาศตัวเป็นเลขิการพรรค NLD เป็นเวลาแปดเดือน ซึ่งในห้วงเวลาอันรัฐบาลทหารเมียนมาได้เพิ่มความรุนแรงและกระทำการอันโหดร้ายต่อประชาชนผู้สนับสนุนการเรียกร้องมากขึ้นตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นการจับตัวประชาชนไปใช้แรงงานในการখนยาเสพติดและอาชญากรรมและนักข่าว และการสังหารหมู่ในทุ่งกับะเบิด²⁸ นางօօง ชาنم ဗျာ ได้แสดงถึงคุณลักษณะด้านความอดทนอย่างชัดเจนผ่านข้อความในจดหมายว่า

“คุณคงได้ช่าวแล้ว ทุกวันเกิดเหตุการณ์เลวร้ายที่กระทำโดยอำนาจทางฝ่ายการเมืองที่เปิดเผยอย่างชัดเจนว่าไม่ยอมหยุดทำลายอุดมการณ์ของพ่อ แต่มันเลยที่จะหันกลับแล้วและเหมือนกับที่พ่อเคยสอนไว้ว่าอย่าหยุดยั้งที่จะเลี้งผลเลิศและเตรียมพร้อมที่จะรับลิงเลวร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น...ฉันจะสู้ต่อคุณ”²⁹

แนวทางการปฏิบัติของนางօօง ชาنم ဗျာ คือ พุทธศาสนาเพื่อสังคม: Socially Engaged Buddhism³⁰ หรือความเมตตาเชิงรุก : Active Metta หรือการเมืองแห่งความเมตตา: The Politics of Metta³¹ สืบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างพุทธศาสนากับมนุษย์และสังคม แนวคิดของนางօօง ชาنم ဗျာ เป็นการให้ความสำคัญกับการบังเกิดร่วมกันของปฏิบัติการทางจิตวิญญาณและทางการเมือง (The Conjunction of Spiritual and Political Practice)³² ดังนั้น จึงไม่เป็นที่แปลกใจในการที่สังคมโลกจะได้เห็นภาพการอุกมาประท้วงรัฐบาลทหารมาร่วมกับการมาให้กำลังใจนางօօง ชาنم ဗျာ ของพระภิกษุสงฆ์ชาวเมียนมากจำนวนมากซึ่งเป็นฉากจับของภาพยนตร์เรื่องนี้ และยังเป็นการยืนยันถึงความสำคัญของผู้นำเชิงจิตวิญญาณในการนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

²⁸ The Lady นาทีที่ 1: 01: 15.

²⁹ The Lady นาทีที่ 1: 02: 15

³⁰ ติชนหัณฑ์ (ThichNhatHanh) พระภิกษุนิกายเซนชาวเวียดนามเป็นผู้ใช้คำว่าพุทธศาสนาเพื่อสังคม (Socially Engaged Buddhism) เป็นคนแรก โดยหมายถึงการนำเอาระพุทธศาสนาเข้าไปใช้ (engage) กับการแก้ปัญหาสังคมโลกยุคใหม่บนฐานของการมีสติและรู้สึกสิ่งที่กำลังดำเนินไปภายในตนและในโลก

³¹ Stephen McCarthy, “The Buddhist Political Rhetoric of Aung San Suu Kyi” Contemporary Buddhism, Vol. 5, No. 2, (2004): 67-74.

³² Christopher S. Queen, “Introduction: The Shapes and Sources of Engaged Buddhism”, Engaged Buddhism: Buddhist Liberation Movements in Asia, Edited by Christopher S. Queen and Sallie B. King (Albany: State University of New York Press, 1996), p. 5.

ภาพที่ 9 การมาให้กำลังใจนางօอง ชาน ชูจីของพระภิก្មោសង្គម្រាមេយនមា³³

4. สรุปผลการศึกษาจากภาพยนตร์ เรื่อง The Lady

ภาพยนตร์เรื่อง The Lady แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะความเป็นผู้นำเชิงจิตวิญญาณของ นางօอง ชาน ชูจី ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) การมุ่งประโภชน์เพื่อผู้อื่น อันประกอบด้วย (1) การให้อภัย (2) ความเมตตา (3) การยึดหลักความถูกต้องดิงาน (4) ความเห็นอกเห็นใจ/ความกรุณา (5) ความซื่อสัตย์สุจริต (6) ความอดทนอดกลั้น (7) ความกล้าหาญ (8) ความน่าเชื่อถือน่าวางใจ และ (9) ความนอบน้อม และ 3) การสร้างความหวังความศรัทธาให้กับผู้ตามอย่างครอบคลัว และ ยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้นำเชิงจิตวิญญาณในการนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย อาจกล่าวได้ว่าเรอเป็นผู้นำเชิงจิตวิญญาณที่แท้จริงในโลกยุคปัจจุบันคนหนึ่ง ถึงแม้ว่าภาพยนตร์ เรื่องนี้จะออกฉายตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 แต่เรื่องราวที่นำเสนออย่างถือได้ว่ามีคุณค่าในการศึกษา การจะได้มาซึ่งประชาธิปไตยไม่ใช่เรื่องง่ายในทางปฏิบัติ ภาวะผู้นำหรือบทบาทของ นางօอง ชาน ชูจី อาจมีข้อสงสัยหรือเคลื่อนแคลงบ้างในสถานการณ์ปัจจุบัน แต่ความเสียสละตัวเองเพื่อประเทศชาติ และการเลือกประเทศชาติมากกว่าครอบครัวของเรอก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการนำมาซึ่งสันติภาพและประชาธิปไตยสู่สาธารณะรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ภาพที่ 10 นากจบของภาพยนตร์

³³ The Lady นาทีที่ 2: 04: 28 - 2: 06: 03.

บรรณานุกรม

ข่าวทั่วไป. ประวัติ ของ ชาน ชูจี กับ 12 เรื่องน่ารู้ของดอกไม้เหล็กแห่งเมียนมา, [ออนไลน์ แหล่งที่มา: <http://hilight.kapook.com/view/129056> [8 ม.ค. 2559].

องอาจ สิงห์ลำพอง. “การอภิปรายความการสื่อสารทางการเมืองจากภาพนิ่งของประวัติศาสตร์ไทย เรื่องต้านทานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช”. วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2556) : 15-18.

Aung San Suu Kyi and Alan Clements. **The Voice of Hope**. New York: Seven Stories, 1997.

Christopher S. Queen. “Introduction: The Shapes and Sources of Engaged Buddhism” **Engaged Buddhism: Buddhist Liberation Movements in Asia**. Edited by Christopher S. Queen and Sallie B. King. Albany: State University of New York Press, 1996.

Laura Kittel. “Healing heart and mind: the pursuit of human rights in Engaged Buddhism as exemplified by Aung San Suu Kyi and the Dalai Lama”, **The International Journal of Human Rights**, 15:6 (2011): 916.

Louis W. Fry. “Toward a theory of spiritual leadership”, **The Leadership Quarterly** 14 (Central Texas: Tarleton State University, 2003): 695.

Louis W. Fry& Laura L. Matherly. “**Spiritual Leadership and Organizational Performance: An Exploratory Study**”. Central Texas: Tarleton State University, 2003. (Mimeo graphed).

Stephen McCarthy. “The Buddhist Political Rhetoric of Aung San Suu Kyi” **Contemporary Buddhism**, Vol. 5, No. 2, 2004: 73.

Movie :

Luc Besson. (Director). “**The Lady**”. France, UK : EuropaCorp, Left Bank Pictures and France 2 Cinema., 2011 (Movie-CD).